

UDC 001.1
BBK 79

The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of world science and education” (November 27-29, 2019) CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2019. 829 p.

ISBN 978-4-9783419-8-3

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Perspectives of world science and education. Abstracts of the 3rd International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Osaka, Japan. 2019. Pp. 21-27. URL: <http://sci-conf.com.ua>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Editorial board

Ryu Abe (Kyoto University)
Yutaka Amai (Osaka City University)
Hideki Hashimoto (Kwansei Gakuin University)
Tomohisa Hasunuma (Kobe University)
Haruo Inoue (Tokyo Metropolitan University)
Osamu Ishitani (Tokyo Institute of Technology)
Nobuo Kamiya (Osaka City University)
Akihiko Kudo (Tokyo University of Science)

Takumi Noguchi (Nagoya University)
Masahiro Sadakane (Hiroshima University)
Vincent Artero, France
Dick Co, USA
Holger Dau, Germany
Kazunari Domen, Japan
Ben Hankamer, Australia
Osamu Ishitani, Japan

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: osaka@sci-conf.com.ua

homepage: sci-conf.com.ua

©2019 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2019 CPN Publishing Group ®

©2019 Authors of the articles

	«ПОЛІКУЛЬТУРНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ»	
104.	BOICHUK O., HONCHARENKO V., HALANDYNA A., BAMBULIAK A. ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF USING COMPUTER TEST-CONTROL OF STUDENTS' LEVEL OF KNOWLEDGE.	714
105.	МЕЛЬНИК О. О., ЦВЕНТУХ М. Ю. СОНЯЧНА ЕНЕРГЕТИКА ЯК АЛЬТЕРНАТИВНЕ ДЖЕРЕЛО ЕНЕРГІЇ.	717
106.	HOTSULIAK V., NEZHUYVA M., ZVIAHINTSEV D. INFORMATION SYSTEMS AND TECHNOLOGIES AS A KEY FACTOR TO INCREASE THE EFFICIENCY OF FINANCIAL CONTROL AND AUDIT.	724
107.	ЗАХАРОВА И. В., РОЯНОВ В. А., КРЮЧКОВ Н. С. ВЛИЯНИЯ ПУЛЬСИРУЮЩЕГО ПОТОКА ВОЗДУХА НА ДИСПЕРСНОСТЬ ЧАСТИЦ ПРИ ЭЛЕКТРОДУГОВОМ НАПЫЛЕНИИ.	730
108.	КАРЛАШ Ю. В., КОСІВ А. Б. СИСТЕМИ ДОСТАВКИ ЦИКЛОСПОРИНУ А ДЛЯ ЛІКУВАННЯ СИНДРОМУ СУХОГО ОКА.	737
109.	ДЗЕВУЛЬСЬКА І. В., МАЛІКОВ О. В. ЗАСНОВНИК ЕМБРІОЛОГІЇ ТА ПОРІВНЯЛЬНОЇ АНАТОМІЇ КАРЛ БЕР.	744
110.	МОСТОВЩИКОВА Д. О. «ОЛІВЦЕВА ТЕХНІКА» ТА МЕТОД «СГРАФІТО» В ЕМАЛЯХ О. А. БОРОДАЯ.	750
111.	КНМАРА Т., ОКРИМ І., МАРЧУК О., ЛОПУШНЯК Л. VALUE OF KNOWLEDGE BY THE AGE X-RAY GENANATOMY OF THE BONE SYSTEM IN THE STATEMENT OF THE CORRECT DIAGNOSIS IN TRAUMATOLOGY.	754
112.	ГЕТАЛО О. В., ВАСИЛЕНКО Н. А. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ХВОРИХ З ГОСТРИМ ІНФАРКТОМ.	758
113.	МУГУЄВ К. А., РУСІНОВ В. В., ЧЕРЕВАТЕНКО О. В. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ПРОГРАМНИХ РІШЕНЬ У СФЕРІ ПРОГНОЗУВАННЯ ДИНАМІКИ ЦІН НА РЕСУРСНИХ РИНКАХ.	761
114.	АЩЕПКОВА Н. С. МОДЕЛИРОВАНИЕ И АНАЛИЗ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ЗАХВАТНОГО УСТРОЙСТВА С ОБЪЕКТОМ МАНИПУЛРОВАНИЯ.	769
115.	КИСЕЛЬОВА О. О., КИСЕЛЬОВ Ю. О., СОПОВ Д. С. ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОЇ НЕБЕЗПЕКИ У СФЕРІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТІ.	777
116.	МАЛЮТІНА О. К., НЄЧАЄВА І. Ю., КАМАД І. М. ПСИХОЛОГІЧНІ ТА МЕНТАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ДІТЕЙ І МОЛОДІ. ЇХНІЙ ВПЛИВ НА НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ.	786
117.	ГАПОНЕНКО Л. О. РЕФЛЕКСИВНО-РОЛЬОВИЙ ПІДХІД В АНАЛІЗІ СПРЯМОВАНОСТІ КОПІНГ-ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ.	790
118.	КОРІННА Г. О. АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «ПРАВОВА СОЦІАЛІЗАЦІЯ» В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.	796
119.	ЛИТВИНЕНКО Д. В., ЖИЛЕНКО Т. І. КВЕСТ І ВИЩА МАТЕМАТИКА.	800
120.	ПАХНЕНКО И. И., ТЕЛЕТОВА С. Г. СПОСОБЫ И СРЕДСТВА ВЕРБАЛИЗАЦИИ КОМИЧЕСКОГО В ЖАНРЕ АНЕКДОТА.	806

«ОЛІВЦЕВА ТЕХНІКА» ТА МЕТОД «СГРАФІТО» В ЕМАЛЯХ

О. А. БОРОДАЯ

Мостовщикова Дар'я Олегівна

викладач Інституту мистецтв

Київського університету імені Бориса Грінченка

Анотація: Олександр Андрійович Бородай – батько вітчизняної гарячої емалі, станкові та монументальні твори якого вирізняються арсеналом використаних експериментальних технік та технологій. У публікації на прикладі творів художника проаналізовано дві графічні техніки, олівцеву і сграфіто, а також розкрито послідовність виконання робіт.

Ключові слова: гаряча емаль, українська емаль, О. Бородай, олівцева техніка, сграфіто, технологія емалі, техніки гарячої емалі.

Ознайомлюючись з творчістю О. Бородая, ми усвідомлюємо наскільки автор має широкий діапазон зацікавлень, тематичних і стилічних пошуків. У своїх роботах він невпинно шукає нові експериментальні технології для створення оригінальних творів.

Олександр Андрійович відомий не лише як емальєр-новатор, монументаліст, живописець, а й як художник-графік.

Слід зазначити, що рисунок - є основою пластичної мови для всіх видів образотворчого мистецтва. Культ навчального рисунку, який панував під час навчання вище означеного художника у Дніпропетровському художньому училищі, був підтриманий у майстерні Т. Яблонської. В Київському художньому інституті Олександр Бородай опановував нові підходи до рисунку, що було пов'язано із великими формами монументального живопису, для якого створювались ескізи у розмірах 1,5 x 2 м [1, с. 4]. Масштаби виконаних робіт закріпили й без того вроджене вміння художника бачити картину вцілому й

акцентувати увагу на найголовнішому, врівноважувати гармонію темного та світлого, форми і простору навколо неї.

Рисунки художника є ключовими й у розробці творів у техніці гарячої емалі, де мідь замінила папір, завдяки чому графічні роботи стали вічними, що є великою перевагою у порівнянні з «коротким життям» малюнків. Технологічно для роботи в «олівцевій техніці» необхідно спершу підготувати пластину потрібного розміру, потім покрити світлою емаллю та запекти при температурі 800-900 °С. Наступним кроком є грубе шліфування поверхні для досягнення фактурності, після чого графітним олівцем наноситься рисунок з уточненням всіх тональних нюансів і здійснюється повторний випал. У результаті поверхня стає гладкою, графіт закарбовується в емаль, точно відтворюючи графічне зображення.

Аналізуючи серії рисунків «Море і небо», «Загадковий край», «Меседж з минулого» помічаємо, що у роботах немає перевантаженості, опрацьовуючи деталі автор акцентує увагу на головному і одночасно входить у діалог з глядачем, залишаючи неопрацьовані місця. Таким чином, напруга контрастних ліній межує з легкими, ледь видимими, а місцями і зовсім білими «паузами» у роботі. Через недомовленість художника, глядач при спогляданні стає співавтором, породжуючи у своїй уяві продовження роботи.

У рисунках «Рибацький промисел» (папір, олівець, 2004), «Дивовижні корчі» (папір, олівець, 1987) через композиційне рішення та плавні динамічні лінії, які завдяки штриху стають гранично контрастними між собою, робота сприймається майже абстракцією і лише маленькі акценти у вигляді човника та дерев на дальньому плані повертають до реальності. З таким же авторським підходом О. Бородай виконує рисунки на емалі, але в них на зміну темі краси природи приходить фігуративне зображення. «Давнина» (мідь, емаль, 1996)-сприймається як магічна емаль, що зафіксує в собі нематеріальний плин часу та еволюціонує таємницями смислів та асоціацій.

У своїх роботах в гарячій емалі художник демонструє дивовижний діапазон інтелектуальних зацікавлень автора. Звернення до витоків культури навіює

неймовірні інтерпретації традиційних джерел, легенд і народних мотивів, які завдяки авторському баченню художника перетворюються у «національний модернізм» [2, с. 4].

Емалі, виконані в «олівцевій техніці» кінця 1990-х – початку 2000-х є сюжетно-тематичними. Так, у роботах «Ворожка» (мідь, емаль, 2001) та «Вовкулака» (мідь, емаль, 2001) присутній головний герой, який розміщується в центрі композиції. Силуети персонажів підкреслюються по профілю та поступово розчиняються на світлому тлі, другорядні елементи розташовуються навколо головних, підкреслюючи ідею художника. Наприклад, рисунок емалі «Вовкулака» динамічний, з елементами орнаменту, зображення спершу сприймається як фігуративне, але при детальному спогляданні розкривається ціла історія з графічним пейзажем і вовками. Обидві роботи мають своєрідну кольорову рамку в стриманій гамі, яка підкреслює ахроматичність центрального малюнку.

Подібною до «олівцевої техніки» у виготовленні виробів з емаллю є «сграфіто». Цей метод розкривається вже у власній назві, що у перекладі з італійської означає подряпаний [3, с. 15]. Технологічно для створення роботи в цій техніці необхідно покрити пластину емаллю та за допомогою штихелів нанести запланований рисунок. Після обпалу та зняття окалини лінії виглядатимуть темно-коричневими. Покрита фондом лінія змінює колір від золотавого до зелено-золотистого відтінку [2, с. 79].

О. Бородай часто звертається у своїх роботах до методу «сграфіто». Наприклад, у багатофігурній композиції «Давні історії» (мідь, емаль, 1990) завдяки цій техніці автору вдалось передати об'єм драперій головних персонажів і підкреслити їх силуети [4, с. 48]. Графічні золотаві лінії виглядають вишукано поруч з будь-яким кольором емалі.

Однак, цю техніку використовують не лише на міді, а й на сталі, яка є досить популярним матеріалом у сучасному емальєрстві. Серед переваг є її ціна, серед недоліків – ізолюваність металічної основи шаром ґрунту, що перешкоджає використанню напівпрозорих і прозорих фарб [5, с. 80].

Нанесений малюнок у техніці «сграфіто» на сталь після випалу має чорний колір. Для того, щоб лінії добре прочитувались, Олександр Андрійович у багатьох роботах використовує світлі кольори емалі для основи. Серія «Угорські мотиви» (сталь, емаль, 1996) і диптих «Сходи» (сталь, емаль, 2004) мають лише маленькі кольорові акценти, в цілому демонструють художні властивості використання цієї техніки.

Аналізуючи твори О. Бородай, помічено, що на відміну від «олівцевої техніки», «сграфіто» досить часто використовується ним у симбіозі з іншими техніками, які збагачують роботу.

Загалом, варто відзначити, що відродивши в Україні майже забуту техніку гарячої емалі, він залишається знавцем і винахідником багатьох експериментальних технологій, які допомагають втілити ідеї художника та розкрити таємничий зв'язок металу, скла та вогню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бородай Олександр. Рисунок. Краєвиди: альбом-каталог / О. А. Бородай. – Д.: Музей художньої емалі, 2018. – 96 с.: іл.
2. Бородай Олександр. Емаль II: Альбом-каталог / О. А. Бородай; Переднє слово Т. А. Ільїної. – К.: Укр. письменник, 2016. – 80 с.: іл.
3. Словник мистецьких термінів / [авт.-уклад. Сотська Г., Шмелова Т.] – Херсон: Видавництво «Стар», 2016. – 52 с.
4. Бородай Олександр. Емаль: Альбом-каталог / О. А. Бородай; Переднє слово Т. А. Ільїної. – К.: Укр. письменник, 2013. – 64 с.: іл.
5. Бородай Ю. О. Українська емаль: Альбом-каталог / Ю. О. Бородай; Переднє слово З. А. Чегусової, О. В. Кашенка, О. М. Сом-Сердюкової. – К.: Укр. письменник, 2013. – 264 с.: іл.